

Handläggare
Elin Sundberg
Telefon: 08-508 081 32

Till
Kommunstyrelsen

Remiss om Färdplan för äldreomsorgens utveckling

Svar på remiss från kommunstyrelsen

Förvaltningens förslag till beslut

Godkänna tjänsteutlåtandet och översända det till kommunstyrelsen.

Sammanfattning

En färdplan för det strategiska utvecklingsarbetet inom äldreomsorgen har tagits fram vilken är ute på remiss i stadsdelsnämnderna. Färdplanen ska ses som ett ramverk för pågående och kommande utvecklingsarbete inom verksamhetsområdet. Färdplanen följer nämndernas ordinarie ansvar för frågorna i enlighet med budgetuppdrag och reglementen. En stor del av implementeringen i verksamheterna ska ske inom stadsdelsnämndernas ansvar medan äldrenämnden har till uppgift att hålla ihop det strategiska utvecklingsarbetet.

Förvaltningen ställer sig positiv till en för staden gemensam färdplan som visar riktningen för de kommande årens utvecklingsarbete. Detta medför att utvecklingen i de olika stadsdelsnämnderna går i samma riktning vilket borde resultera i att vården och omsorgen för äldre blir mer likvärdig i staden, samt underlätta fortsatt samverkan och planering. Förvaltningen föreslår vissa tillägg av aktiviteter samt olika förslag som syftar till att förtydliga innehållet.

Bakgrund

Kungsholmens stadsdelsnämnd har fått ärende ”Färdplan för äldreomsorgens utveckling” på remiss från kommunstyrelsen. Remissvaret ska vara kommunstyrelsen tillhanda senast 15 mars 2022.

I samband med covid-19-pandemin har det i utvärderingar och analyser, från såväl nationellt som kommunalt håll, uppmärksamats ett behov av en samlad utveckling av äldreomsorgen. Som en åtgärd har därför en färdplan tagits fram vilken nu är ute på remiss för inhämtande av synpunkter.

Färdplanen ska ses som ett ramverk och syftar till att stärka det strategiska utvecklingsarbetet och ska stödja stadsdelsnämnderna i arbetet med att uppnå kommunfullmäktiges mål ”I Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande”.

Ärendet

Stadsledningskontoret föreslår att en färdplan för det strategiska utvecklingsarbetet inom äldreomsorgen antas. Färdplanen utgör ett ramverk som ska stödja stadens nämnder i att uppnå kommunfullmäktiges mål ”i Stockholm har äldre en tillvaro som präglas av hög kvalitet, trygghet och självbestämmande”. Färdplanen innehåller även en långsiktig strategi för att omhänderta strukturella utmaningar som identifierats i analyser och utvärderingar av hanteringen av pandemin till följd av covid-19. Färdplanen följer nämndernas ordinarie ansvar för frågorna i enlighet med budgetuppdrag och reglementen. En stor del av implementeringen i verksamheterna ska ske inom stadsdelsnämndernas ansvar medan äldrenämnden har till uppgift att hålla ihop det strategiska utvecklingsarbetet. Utvecklingsarbetet gäller oavsett driftsform eller utförare.

Färdplanen utgår från följande huvudområden:

- ändamålsenlig styrning och organisation
- personal med rätt kompetens och bra arbetsförhållanden
- säkerställa grunduppdraget
- en kvalitativ och värdig omsorg med ett gott bemötande

Utifrån de olika huvudrubrikerna lyfter färdplanen olika utvecklingsbehov. För varje uttryckt behov finns en redogörelse för vilket arbete som redan pågår på statlig nivå och vad staden gör. Till detta finns även ett förslag på vad mer som behöver göras samt en överskådlig tidsplan för dessa aktiviteter. Tidsplanen är uttryckt i form av *kort sikt* (färdigställs inom ett år), *medellång sikt* (färdigställs inom två till tre år), *lång sikt* (färdigställs om mer än tre år) samt *löpande arbete*.

Färdplanen innehåller även en bilaga som handlar om kompetensutvecklingsinsatser inom äldreomsorgen. I denna rapport ges en stadsgemensam övergripande bild av kompetensförsörjningsarbetet inom äldreomsorgen i egen regi. Fokus i rapporten är att utveckla och behålla medarbetare samt att attrahera, rekrytera och introducera presumtiva och nya medarbetare. Rapporten avslutas med en översikt av pågående och planerade kompetensförsörjningsaktiviteter där det förtydligas vilka nämnder som ansvarar för vad.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreomsorgsavdelningen. Ärendet har behandlats i förvaltningsgruppen 2022-02-17, i pensionärsrådet 2022-02-21 och i rådet för funktionshinderfrågor 2022-02-21. Synpunkter framgår av protokollen.

Jämställdhetsanalys

Förslagen färdplan innehåller inget som har en påverkan på jämställdhetsfrågor.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen ställer sig positiv till en för staden gemensam färdplan som visar riktningen för de kommande årens utvecklingsarbete. Detta medför att utvecklingen i de olika stadsdelsnämnderna går i samma riktning vilket borde resultera i att vården och omsorgen för äldre blir mer likvärdig i staden, samt underlätta fortsatt samverkan och planering. Förvaltningen redovisar sina synpunkter på färdplanen med tillhörande bilaga nedan.

Generella synpunkter

Avseende föreslagen färdplan ser förvaltningen att det vore fördelaktigt att tydliggöra vilken styrkraft färdplanen har i relation till övriga styrande dokument i staden. Detta kan med fördel även visualiseras, till exempel genom en överskådlig bild på hur de styrande dokumenten förhåller sig till varandra. Vidare föreslår förvaltningen att det läggs ett större fokus på målbilden och vilket resultat som förväntas med de olika aktiviteterna. Det borde tydligare framgå vem som är ansvarig för aktiviteternas genomförande och tidsplanen bör vara mer specifik och även framgå i tabellen. Förslagsvis kan även rubriken på färdplanen innehålla vilka år färdplanen gäller för. En tydligare tidsplan underlättar för planering och uppföljning av aktiviteterna. Förvaltningen ser det önskvärt om det i dokumentet tydliggörs om de olika aktiviteterna i färdplanen är obligatoriska att genomföra eller om det är valbart inom respektive stadsdelsnämnd.

Förvaltningen vill även påtala att det kan bli svårt att kräva att färdplanen ska gälla alla oavsett regi direkt, detta torde först på sikt kunna gälla alla utförare med anledning av pågående avtal.

Aktiviteter avseende kompetens återfinns både i huvuddokumentet (färdplanen) samt i bilagan "Kompetensutvecklingsinsatser inom äldreomsorgen". Förvaltningen anser att alla aktiviteter avseende kompetens bör vara samlade i ett av dokumenten för att skapa en tydlig och samlad bild av vilka aktiviteter avseende kompetens som ska genomföras under perioden. Överlag upplever förvaltningen att

bilagan om kompetensutvecklingsinsatser mer innehar formatet av en utredning och inte ett styrande dokument. På flera ställen i dokumentet ges nämligen olika *förslag* till åtgärder. Det är oklart vilken status dokumentet har i förhållande till färdplanen samt ifall de aktiviteter som omnämns är inlagda i färdplanen eller ej.

Förvaltningen noterar att dokumenten saknar aktiviteter gällande fysioterapeuter/sjukgymnaster, arbetsterapeuter och biståndshandläggare samt att hemtjänstens utmaningar inte har tagits upp. Förvaltningen föreslår att aktiviteter för detta läggs in samt att den handlingsplan staden arbetar med gällande biståndshandläggare omnämns.

Huvuddokumentet: Färdplan för äldreomsorgens utveckling
Med utgångspunkt från färdplanens nuvarande utformning redovisar förvaltningen sina specifika synpunkter med hänvisning till färdplanens sidnumrering och de olika behov som lyfts fram.

Sida 5, Behov Nära samverkan med Regionen

I kolumnen ”Vad görs i staden” borde den geografiska samordnaren inom Region Stockholm läggas in. Den geografiska samordnaren verkar inom respektive stadsdelsområde och har underlättat samverkan mellan äldreomsorgen och vårdcentraler.

Sida 11, Behov Höja statusen på arbeten inom äldreomsorg

I kolumnen ”Vad mer behöver göras”, föreslår förvaltningen att det läggs till att det ska införas mentorskap för sjuksköterskor, fysioterapeuter/sjukgymnaster samt arbetsterapeuter.

Sida 13, Behov God hälso- och sjukvårdskompetens på boenden och hälso- och sjukvårdsstöd i hemtjänsten

I kolumnen ”Vad mer behöver göras” anges att HSL-observatörer ska införas. Förvaltningen ställer sig frågande till vad syftet med aktiviteten är, vilka/vilken yrkestitel som är tilltänkta att vara observatörer och vad som ingår i uppdraget.

I kolumnen ”Vad mer behöver göras” anges ”Förstärkt HSL-stöd inom hemtjänsten”. Det behöver tydliggöras vad detta avser då kommunen inte har hälso- och sjukvårdsansvaret för hemsjukvården.

Sida 14, Behov Boende utifrån behov

I kolumnen ”Vad görs i staden” anges ”Utredning kring finansieringsmöjligheterna för modernt mellanboende”, det behöver tydliggöras vad som avses med mellanboende.

I kolumnen ”Vad mer behöver göras” anges att arbetet med att bygga fler seniorbostäder behöver intensifieras. Förvaltningen anser att arbetet med att skapa fler platser på vård- och omsorgsboende också behöver prioriteras. Enligt stadens senaste stadsövergripande boendeplan för äldre (Boendeplan 2022 med utblick mot 2040, stadsövergripande äldreboendeplan, dnr ALD 2021/159) prognosticeras att innerstadsregionen kommer att sakna 430 platser på vård- och omsorgsboende 2040 samt att majoriteten av planerad nybyggnation i innerstaden har en stor osäkerhet vad gäller tillgång till tomtmark samt om tidplanerna kommer att hålla.

Sida 18, Behov Digitalisering och välfärdsteknik

Förvaltningen föreslår att några ytterligare åtgärder läggs in under kolumnen ”Vad mer behöver göras?”

- Säkerställa kompetens inom informationssäkerhet och förvaltning av digitala system
- Öka den digitala kunskapen hos användarna av tekniken samt chefers förmåga till strategisk styrning med hjälp av digitala system.
- Arbeta för att minska det digitala utanförskapet hos äldre. Till exempel skulle staden med fördel kunna göra en kommunikationskampanj om de planerade digitala verktygen, till exempel smarta lås och digitala inköp.
- Införa en visningsmiljö för välfärdsteknik som äldre och personal kan besöka för att titta och prova digitala hjälpmedel.
- Säkerställa att nätverken och hårdvara i verksamheterna är tillförlitlig och välfungerande, samt att de olika komponenterna kommunicerar med varandra.
- Klargöra ansvarsfördelningen mellan stadsdelsförvaltningarna, äldreförvaltningen, stadsledningskontoret och S:t Erik Kommunikation.
- Stärka det centrala stödet till stadsdelsförvaltningarna gällande upphandling, implementering och förvaltning/uppföljning av välfärdsteknik.

För att undvika beroende av dator och öka möjligheterna för medarbetare att dokumentera och få information där de befinner sig, föreslås följande:

- Införa mobil dokumentation i alla typer av verksamheter så medarbetarna kan dokumentera direkt i mobilen.
- Införa en stadengemensam mobil avvikelsemodul så medarbetarna kan skriva avvikelser direkt i mobilen.
- Införa mobilt kommunikationsverktyg för att nå ut med ledningssystem och rutiner till medarbetare samt underlätta direktkommunikation med medarbetare och anhöriga.

Bilaga: Kompetensutvecklingsinsatser inom äldreomsorgen - en del i en strategisk kompetensförsörjning

Med utgångspunkt från bilagans nuvarande utformning redovisar förvaltningen sina specifika synpunkter med hänvisning till bilagans sidnumrering och rubriker.

Sida 5, rubrik Stadsgemensam kompetensförsörjning

I detta avsnitt beskrivs ett förslag om att inrätta ett kompetensförsörjningsråd, detta går även att läsa om under avsnitt "Avslutande reflektioner och förslag". Förvaltningen vill påtala att det är viktigt att representanter från stadsdelsnämnderna ska vara representerade då de står för verksamhetskunskapen.

Sida 6, Strategisk kompetensförsörjning inom stadens äldreomsorg

Förvaltningen föreslår att kliniskt träningscentrum för hälso- och sjukvårdspersonal borde införas i staden och därmed läggs in under detta avsnitt.

Förvaltningen ställer sig positiv till förslaget om gemensamma resursenheter och att detta skulle skapa en ny karriärväg för medarbetarna. Förvaltningen är dock tveksam till att resursenheterna ska verka inom hela staden. Det är viktigt att säkra en god personalkontinuitet. Förslagsvis kan resursenheterna tillsättas inom mindre områden eller per stadsdel, beroende på storleken på utförarverksamheten i egen regi. Förvaltningen vill även påtala att det är viktigt att åtgärden ej medför en ökad administration samt att åtgärden förmodligen kommer innebära att ett nytt schema- och lönehanteringssystem behöver införas.

Sida 11-12, Påverkande faktorer för äldreomsorgens kompetensförsörjning

En analys är önskvärd gällande hur de beskrivna rekryteringsbehoven påverkar stadsdelsnämnderna. Som ett exempel kan nämnas att uppgiften om att 205 undersköterskor behöver rekryteras, inte säger så mycket om det inte sätts i ett vidare sammanhang och analys.

Sida 25, Översikt av pågående och planerade kompetensförsörjningsaktiviteter på kort och lång sikt

Detta är bilagans sista sida och den innehåller en tabell med pågående och planerade aktiviteter. Sidan kommer efter avsnittet "Avslutande reflektioner och förslag". Förvaltningen upplever att tabellen är lite lösryckt då den inte sätts in i ett tydligare sammanhang och inte heller innehåller en hänvisning till ifall tabellen omhändertar aktiviteterna som föreslagits i övriga dokumentet. Generellt är det att föredra om alla aktiviteterna i

dokumentet är formulerade i samma format. Ska tabellen vara kvar behöver bildkvalitén förbättras så den blir mer läsbar, och det vore bra med en översyn kring vilka aktiviteter som ska ingå i tabellen.

Ann-Christine Hansson
Stadsdelsdirektör
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Lena Slotte
Avdelningschef
Kungsholmens
stadsdelsförvaltning

Bilagor

1. Färdplan för äldreomsorgens utveckling, November 2021
2. Kompetensutvecklingsinsatser inom äldreomsorgen - en del i en strategisk kompetensförsörjning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Ann-Christine Hansson, Stadsdelsdirektör	2022-02-07
Lena Slotte, Ansvarig	2022-02-04